

اوراق قرضه شرکتها

درجه بندی مداوم در انتشار اوراق قرضه
معاملات تجاری آنها را در بازارهای ثانویه تسهیل می نماید.

اقتباس فریده پوررضوان روح

عضو هیئت علمی دانشگاه الزهرا

ورشکستگی اوراق قرضه منتشره را ارزیابی و کیفیت درجه بندی را اعلام می نمایند. یک یا تعداد بیشتری از این قبیل موسسات عملاً تمامی درجات اوراق قرضه منتشره شرکتها غیربانکی

موسسات پیمانکاری، شرکتها تضامنی و شرکتها سهامی در آمریکا به منظور افزایش سرمایه خود ممکن است اوراق قرضه منتشر کنند. اوراق قرضه، اوراق بهاداری است شبیه به آنچه که

را در هر اندازه اعلام می نمایند اعم از اینکه شرکت انتشاردهنده تقاضا کرده باشد و یا اقدامی در این زمینه نکرده باشد و به عنوان یک معیار سنجش، هر یک از این موسسات دوره به دوره درجه آن را برای اوراق قرضه مشخصی ارزیابی می نمایند و سرانجام سال به سال آن را اعلام می کنند. درجه بندی مداوم در انتشار اوراق قرضه، معاملات تجاری اوراق قرضه را در بازارهای ثانویه^۹ تسهیل می نماید.

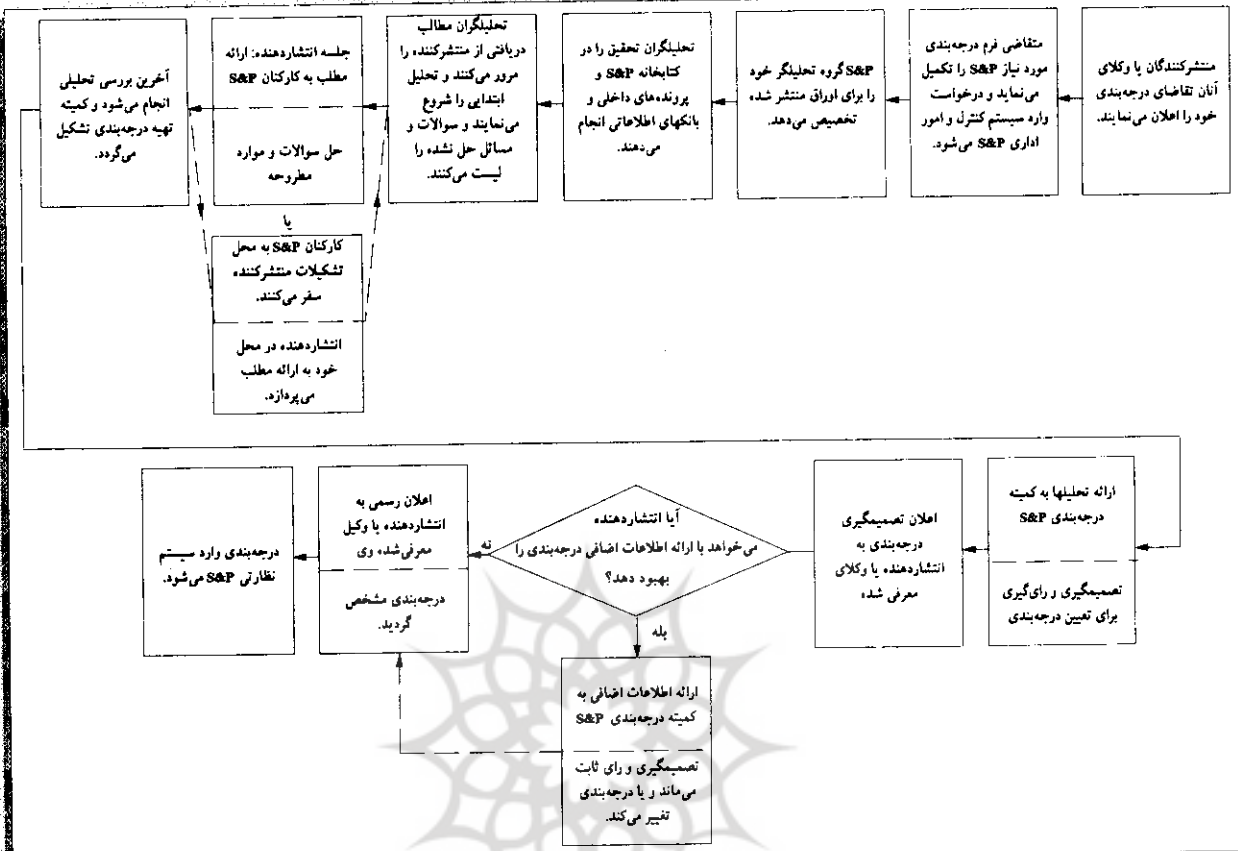
جریان نرخ بندی اوراق قرضه شرکتها نمودار ۱ فرایند ۱۲ مرحله مداوم شرکت

بازارهای پولی می باشند.
عامل درجه تخفیف اوراق قرضه شرکتها

ریسک ناتوانی^۵ دارای تعهدات در راستای حرکت شرکت به سمت ورشکستگی^۶ افزایش می یابد. کیفیت درجه بندی^۷ برطبق تخمین خطر ناتوانی شرکت در برابر بدهیهایش اعلام می شود. احتمال بسیار کمی وجود دارد که شرکتی با کیفیت بالای درجه بندی اعلام ورشکستگی کند. موسسات خدمات سرمایه گذاری مودی، استاندارد و پورز (S&P)، و فیچ^۸ موسسات اصلی ای هستند که ریسک

تحت عنوان اوراق بهادار بازارهای پولی نامیده می شوند هر چند که اوراق قرضه شرکتها از اوراق بهادار بازارهای پولی متفاوت است زیرا نخست اینکه از تاریخی که اوراق قرضه منتشر می شود تا سررسید بیش از یکسال به طول خواهد انجامید، دوم اینکه برطبق قوانین دولت مرکزی آمریکا هر شرکتی که اوراق قرضه منتشر می کند باید آن را برطبق یک قرارداد^۲ کتبی قانونی تنظیم و اداره نماید. سوم اینکه اکثراً اوراق قرضه دارای نرخ بهره^۳ معین می باشند و اوراق قرضه شرکتها و شهرداریها^۴ شامل ریسک بیشتری در مقایسه با اوراق بهادار

نمودار ۱- مراحل درجه‌بندی اوراق قرضه در شرکت S&P

S&P را در بسط و توسعه و بیان کیفیت درجه‌بندی اوراق قرضه منتشره نشان می‌دهد که معمولاً چند هفته وقت لازم است تا جریان پیشگفته کامل شود هر چند که این جریان را می‌توان تسهیل و تسریع نمود در صورتی که اوراق قرضه منتشره قبلاً آماده شده باشد. پس از آنکه تحقیق در باب اطلاعات گذشته شرکت تکمیل شد، کیفیت درجه‌بندی اوراق منتشره تحت بررسی به اتمام می‌رسد و سپس به عموم مردم اعلام می‌گردد.

مفهوم درجه‌بندی اوراق قرضه شرکتها جدول شماره ۱ کیفیت درجه‌بندی اوراق قرضه را فهرست و تفهیم می‌نماید. روشهای به‌کارگیری درجه‌بندی اوراق قرضه

در شرکت مودی مشابه است با آنچه که شرکت S&P به‌کار می‌گیرد. نحوه درجه‌بندی هر نوع اوراق قرضه منتشره با درجات متفاوت معمولاً یکسان است. دو فاکتور اصلی وجود دارند که درجه‌بندی اوراق قرضه شرکتها را تعیین می‌کنند. نخست شرایط مالی انتشاردهنده اوراق قرضه و دیگری عقد قراردادی که شرکت انتشاردهنده را رهبری می‌کند.

شرایط مالی انتشاردهنده

مهمترین قسمت اطلاعات مالی در مواقعی مشخص می‌شود که موسسه نرخیگذاری توانایی مالی منتشرکننده اوراق قرضه را مورد ارزیابی قرار می‌دهد که از طریق سطح روند و نسبتهای مالی شرکت و

اندازه و درجه اهمیت شرکت انجام می‌پذیرد.

تجزیه و تحلیل نسبتهای مالی

سلامتی مالی اوراق قرضه منتشره بستگی به توان مالی شرکتی دارد که اوراق قرضه را منتشر نموده است. بنابراین تجزیه و تحلیل صورتهای مالی شرکت انتشاردهنده بسیار مهم است.

۱- نسبتهای پوششی مالی- اکثر تجزیه و تحلیل‌کنندگان اوراق قرضه و ارزیابان اوراق مذکور که در کمیته‌های درجه‌بندی حضور دارند احتمالاً قبول دارند که یکی از مهمترین عوامل کیفیت درجه‌بندی اوراق قرضه منتشره نسبتهای پوششی^{۱۰} می‌باشند.

جدول شماره ۱- کیفیت درجه بندی اوراق قرضه

مودی	استاندارد و پورز	مفهوم درجه بندی
Aaa	AAA	درجه بندی AAA بالاترین درجه تعیین شده برای یک سند بدهی است که ظرفیت بینهایت بالای شرکت را در پرداخت اصل و فرع بدهی نشان می دهد. اوراق قرضه در این طبقه را غالباً به عنوان اوراق قرضه شرکتهای بسیار ارزشمند و معتبر (+) معرفی می نمایند.
Aa	AA	این اوراق قرضه با توجه به تمامی استانداردها از کیفیت بالایی (-) برخوردار است که کمی پایینتر از اوراق قرضه قبلی درجه بندی شده است زیرا حاشیه حمایتی (x) آن به میزان AAA و Aaa بر قدرت نیست، این اوراق قرضه از جذابیت سرمایه گذاری بسیار مطلوبی برخوردار است، اما ممکن است آمادگی داشته باشد که آسیب ببیند اگر شرایط اقتصادی قبلی تغییر نماید.
Baa	BBB	دلالت بر اوراقی می نماید که ظرفیت کافی برای پرداخت اصل و بهره دارد و از فاکتورهای حمایتی مطمئنی برخوردار نیست و در شرایط اقتصادی بد ممکن است ظرفیت پرداخت اصل و بهره کاهش یابد.
Ba	BB	این نوع اوراق قرضه حداقل حمایت را برای پرداخت اصل و بهره در شرایط بد اقتصادی در بردارد.
B	B	این اوراق قرضه از خصوصیت ویژه سایر اوراق از نظر مطلوبیت برای سرمایه گذاری برخوردار نمی باشد. اطمینان از پرداخت بهره و اصل بدهی در دوران طولانی بسیار ضعیف به نظر می رسد.
Caa	CCC	این نوع اوراق از نظر کیفیت ضعیف (*) می باشد که ممکن است در پرداخت بدهی ناتوان باشد یا در معرض ورشکستگی قرار گیرد.
Ca	CC	این نوع اوراق بدون پشتوانه و اغلب در معرض ورشکستگی یا سایر کمبودها قرار دارد.
C	C	این اوراق می تواند به عنوان کمترین کیفیت در سرمایه گذاری تلقی شود که شرکت ناگهان به ورشکستگی کشیده شود.
	C	اوراق قرضه درآمد که برای آن بهره ای پرداخت نمی شود و درجه بندی C استاندارد و پورز را دارد.
	D	اوراق قرضه با درجه بندی D از طرف استاندارد و پورز در ورشکستگی قرار دارد و اصل و بهره بدهی به تعویق افتاده است.

(+) Blue chip company شرکت بسیار ارزشمند و معتبر، شرکتهای که دارای چنین عنوانی است محصولات خوب، درآمد بالا و رشد مداوم دارد.

(-) High-quality

(x) Margin protection

(*) Poor-quality

نسبت پوششی معیاری است مبنی براینکه سود شرکت منتشرکننده اوراق قرضه چقدر برابر هزینه بهره و سایر هزینه های مرتبط با اوراق قرضه می باشد. سود قابل محاسبه برای پرداخت هزینه بهره سود کل شرکت قبل از مالیات شامل هزینه بهره می باشد. این نسبت برای تبیین این مطلب است که شرکت منتشرکننده سود کافی برای هزینه بهره دارد. مقدار نسبت مهم است زیرا دلالت بر احتمال ورشکستگی شرکت دارد.

روند نسبت مالی نیز بسیار مهم است. یک روند صعودی دفعات بیشتری از نسبت پوششی را نشان می دهد که این نسبت به طور مداوم افزایش می یابد. یک نسبت یکنواخت تغییرات اندکی را نوید می دهد. یک روند نزولی مشکلات عدیده ای را ممکن است به وجود آورد و درجه بندی کمی برای انتشاردهنده اوراق قرضه اعلام می گردد.

نسبت پوشش هزینه بهره^{۱۱} یا سایر نسبتهای پوششی کوچک ممکن است به واسطه دو فاکتور به وجود آید. نخست آنکه سود ممکن است کم باشد؛ اگر چنین حالتی بود سودآوری ضعیف، ممکن است در نرخ بازده داراییها و نرخ بازده حقوق صاحبان سهام در مقایسه با شرکتهای مشابه مشاهده شود. دوم آنکه شرکت ممکن است عمیقاً در بدهی غوطه ور باشد، و هزینه بهره بسیار زیادی به شرکت تحمیل شده باشد؛ اگر چنین حالتی باشد نسبتهای اهرمی بالایی نشان داده می شود.

جدول شماره ۲ نشان می دهد که تجزیه و تحلیل کنندگان هر دو وجه نسبتهای پوششی و ثبات سودآوری انتشاردهنده را در نظر می گیرند.

۲- نسبتهای اهرمی مالی^{۱۳} - شرکتهایی که وجوه استقراری را به منظور توسعه به کار می گیرند (به جز سود انباشته به منظور افزایش حقوق صاحبان سهام) به آنان

منتهی به ورشکستگی شرکت گردد. موارد پیشگفته دلیلی است براینکه سرمایه گذاران اوراق قرضه بدهی شرکت انتشاردهنده اوراق مذکور را ارزیابی نمایند.

۳- نسبتهای نقدینگی^{۱۵} - چندین نسبت نقدینگی وجود دارد که تحلیلگران مالی به کار می گیرند تا میزان توانایی موسسه را در پرداخت بدهیهایش مورد ارزیابی قرار دهند و بنابراین تبیین نمایند شرکت تا چه حد در پرداخت بدهیهایش توانایی دارد. دو

استفاده کنندگان اهرم مالی گویند. کمال مطلوب آن است که پول با نرخ بهره کمی وام گرفته شود و در شرکت مجدداً به نرخ بازده بالایی سرمایه گذاری شود، تفاوت این دو شکاف بازده^{۱۴} یا سود است. اگر موسسه ای از اهرم مالی زیادی استفاده کند، هزینه بهره ثابت آن در حد نسبتاً زیاد به قدری افزایش خواهد یافت که اگر حتی سود به میزان نسبتاً کمی کاهش یابد، بهره تعهد شده خود را بپردازد و این می تواند

جدول شماره ۲- نسبتهای پوششی و درجه بندی کیفی

نسبتهای پوششی	ثبات در سودآوری	کیفیت
۶ و بیشتر	فصلی	بسیار زیاد
۴ و بالاتر	ثابت	بسیار زیاد
۳ تا ۶	فصلی	متوسط مایل به زیاد
۲ تا ۴	ثابت	متوسط مایل به زیاد
زیر ۳	فصلی	پایین
زیر ۲	ثابت	پایین

منبع: (B. Cohen, E. Zinbarg, A. Zeikel, 1992)

جدول شماره ۳

گروه درجه بندی	نسبت پوششی ثابت قبل از مالیات	گردش نقدی به بدهیهای بلندمدت	بازده سرمایه بلندمدت قبل از مالیات	بدهیهای بلندمدت به ساختار سرمایه
AAA	۷/۴۸ مرتبه	٪۳۰۹/۰	٪۲۵/۶	٪۸/۹
AA	" ۴/۴۳	٪۱۱۸/۴	٪۲۲/-	٪۱۸/۹
A	" ۲/۹۳	٪۷۵/۴	٪۱۸/-	٪۲۴/۵
BBB	" ۲/۳۰	٪۴۵/۷	٪۱۲/۱	٪۳۱/۵
BB	" ۲/۰۴	٪۲۷/-	٪۱۳/۸	٪۴۵/۵
B	" ۱/۵۱	٪۱۸/۹	٪۱۲/-	٪۵۲/-
CCC	" ۰/۷۵	٪۱۵/۱	٪۲/۷	٪۶۹/۳

منبع: Standard & Poors معیار درجه بندی بدهی ۱۹۸۶ صفحه ۵۱

نسبت مشابه نقدینگی نسبت جاری و نسبت سریع می باشند.

۴- نسبتهای گردشی (فعالیت) ۱۶- نسبتهای گردشی برای اندازه گیری فعالیت یک موسسه به کار گرفته می شوند. استفاده از این نرخها بر مبنای به کارگیری داراییهایی است که فعال نبوده اند و چندان مفید به کار گرفته نشده اند و بنابراین احتمالاً سودآور نبوده و ایجاد نقدینگی ننموده اند. نسبت گردش حسابهای دریافتی ۱۷ و نسبت وصول مطالبات به روز ۱۸ برخی نشانه ها را از نقدینگی داراییهای جاری تحت عنوان حسابهای دریافتی نشان می دهند. نسبت گردش موجودی کالا ۱۹ معیاری است که اندازه گیری می کند یک موسسه با چه سرعتی کالایش را می فروشد و موجودی کالای خود را جایگزین می کند. نسبت گردش کل داراییها ۲۰ طراحی شده است تا اندازه گیری کند آیا تمامی داراییهای متعلق به موسسه به کار گرفته شده اند و یا برخی از آنها بدون استفاده مانده اند. موسسات تعیین درجه اعتبار اوراق قرضه ۲۱، سرمایه گذاران اوراق قرضه و سایر افرادی که پول شرکت را نموده اند می توانند دورنمای متفاوتی را در نقدینگی و کیفیت مدیریت به واسطه مطالعه نسبتهای گردشی به دست آورند.

۵- نسبتهای گردش نقدی- گردش نقدی سالانه معمولاً با سود سالانه قبل از هزینه بهره و مالیات بردارم به علاوه استهلاک سالانه آن مشخص می شود. گردش نقدی حاصل شده توسط یک شرکت می تواند چشم اندازی برای تجزیه و تحلیل شرکت از طریق محاسبه نسبتهای مختلف گردش نقدی فراهم سازد. به عنوان مثال حاصل تقسیم گردش نقدی بر کل بدهیهای بلندمدت معیار گردش نقدی به عنوان درصدی از بدهی ۲۲ را به دست می دهد. اگر این نسبت گردش نقدی کمتر از نرخ بهره موسسه بر جمع بدهیهای بلندمدت باشد موسسه ممکن است از نظر پرداخت بهره

دچار اشکال شود.

۶- نسبتهای سودآوری- از آنجایی که اکثر اوراق قرضه اساساً فقط معادل نرخ بهره ثابت خود عایدی ایجاد می کنند و افزایش سودآوری موسسه انتشاردهنده ضرورتاً سود سرمایه ای بیشتری را برای اوراق قرضه به وجود نمی آورد، با وجود این نسبتهای اوراق قرضه و تجزیه و تحلیل سرمایه گذاری اوراق قرضه در سودآوری موسسه انتشاردهنده اوراق قرضه دخالت دارد زیرا سودآوری نشانه مهمی از سلامتی می باشد که سودآوری کل داراییهای موسسه را اندازه گیری می کند. نرخ بازده کل داراییها برای موسساتی که داراییهای بسیاری دارند، سطح بدهیهای بالایی دارند، از سود کمی برخوردارند و یا ترکیبی از این مشکلات را

متحمل می شوند در پایینترین حد قرار دارد. نسبتهای سودآوری جهت تعیین درجات اوراق قرضه در نظر گرفته می شود. چهار گروه نسبتهایی که غالباً در تعیین درجه بندی کیفی به کار می روند در جدول شماره ۳ نشان داده شده اند. این ارزشهای متوسط از یک نمونه شرکتهای صنعتی محاسبه شده اند. الگوی ارزشهای نسبتها در جدول شماره ۳ با درک اقتصادی ما تطبیق دارند و بنابراین می توانند راهنمای مناسبی برای دلایل درجه بندی اوراق قرضه به شمار آیند.

هنگامی که از چنین جداولی استفاده می شود باید به خاطر داشت که ارزشهای نسبتهای مختلف متناسب با هر صنعت باشد، همچنین با توجه به حد بالا و پایین

نسبتهای مالی در فرم صنعت ارزش نسبتهای هر موسسه در ترکیب فصلی متفاوت می باشند، بنابراین درجه بندی اوراق قرضه به سادگی جدول شماره ۳ که پیشنهاد شده است نمی باشد.

اهمیت اقتصادی و اندازه شرکت انتشاردهنده

تجزیه و تحلیلگران اوراق قرضه عوامل دیگری را بیش از نسبتهای مالی در نظر می گیرند. قدرت رقابت موسسه انتشاردهنده، اهمیت آن در صنعت مربوط و عوامل مرتبط نیز باید قبل از درجه بندی کیفی یا ایجاد سرمایه گذاری در نظر گرفته شوند. تجزیه و تحلیل عوامل خارجی موسسه انتشاردهنده اوراق قرضه می تواند با بررسی قدرت رقابت موسسه شروع شود. برخی از عوامل مهم صنعت که از جانب تجزیه و تحلیلگران اوراق قرضه مورد توجه قرار می گیرد به شرح زیر است:

موقعیت اقتصادی: آیا شرکت از لحاظ کالاهای سرمایه ای^{۲۴} در موقعیت مناسبی است؟ آیا مشتریان پایدار و دائمی دارد؟ یا مشتریان مداومی ندارد؟

دوره عمر صنعت: آیا صنعت در موقعیت رشد، ثبات و یا افول قرار دارد؟

طبیعت رقابتی: طبیعت و محدوده رقابتی در صنعت چه می باشد؟ آیا در وضعیت محلی، ملی یا بین المللی قرار دارد؟ آیا به عواملی چون قیمت، کیفیت تولیدات، امکانات توزیع، تصویر و غیره بستگی دارد؟ آیا مقررات ناظر بر صنعت و حمایتهای قانونی در شرایط رقابتی وجود دارد؟

موقعیت کارگری: آیا صنعت دارای اتحادیه می باشد؟ اگر چنین است آیا مذاکرات

تجزیه و تحلیل عوامل خارجی موسسه انتشاردهنده اوراق قرضه می تواند با بررسی قدرت رقابت موسسه شروع شود.

وجود دارد؟

قرارداد کارگری در سطح وسیعی وجود دارد و تاریخ آخرین مذاکرات چه می باشد؟ عوامل عرضه: آیا صنعت معمولاً کنترل مطلوبی بر کلیه مواد خام دارد و یا وابستگی بر منابع خارجی مبهم

نوسانپذیری: آیا پیچیدگی خاصی در رشد سریع و یا تغییر تکنولوژی وجود دارد؟ آیا احتمالاً شرکت به تعداد کمی از قراردادهای اصلی وابسته است؟

آسیب پذیری: آیا به نظر می رسد که شرکت آماج اولیه برخی از فشارهای سیاسی باشد؟ آیا مخارج محیطی در خور توجهی بر عهده شرکت قرار دارد؟ آیا در آینده نزدیک احتمال کمبود انرژی وجود دارد؟ ورود به صنعت برای دیگران تا چه اندازه ای آسان است؟

پاسخ به سوالات فوق تجزیه و تحلیلگران اوراق قرضه را در مورد سنجش ظرفیت صنعتی کمک می کند.

پی نوشت

۱- Corporate Bond اوراق قرضه شرکتها - اوراق قرضه ای که شرکتها با پشتوانه قراردادن ماشین آلات، ساختمان و داراییها یا تنها به پشتوانه اعتبارشان می توانند منتشر کنند. این اوراق قرضه دارای نرخ بهره معین و تاریخ سررسید مشخص هستند. طبق قوانین کنونی مالیاتی (در آمریکا) درآمد حاصل از اوراق قرضه شرکتی مشمول مالیات بردرآمد می باشد.

۲- Indenture قرارداد اوراق قرضه - قرارداد کتبی که در رابطه با شرایط اوراق قرضه تهیه می شود و در آن تاریخ سررسید، تاریخ اجرای حق بازخرید، نرخ بهره و سایر شرایط نوشته می شود.

۳- Copun نرخ بهره یک اوراق قرضه - معمولاً به اوراق قرضه بی نام کوپنهایی الصاق می شود که صاحب آنها باید در موعد مقرر آنها را جدا کرده و برای بانک یا شرکت انتشاردهنده اوراق قرضه بفرستد تا بهره به وی پرداخت شود. در هر کوپن

نرخ بهره نوشته می شود به همین دلیل واژه "کوپن" را به معنی نرخ بهره اوراق قرضه به کار می برند.

۴- Municipal Bond اوراق قرضه شهرداریها - اوراق قرضه ای که شهرداریها، ایالتها یا سایر سازمانهای دولتی منتشر می کنند. بهره اوراق قرضه شهرداریها معمولاً از پرداخت مالیات معاف هستند.

۵- Default risk ریسک ناتوانی در بازپرداخت اصل و فرع بدهی - ناتوانی یک شرکت در بازپرداخت بدهی خود.

۶- Bankruptcy ورشکستگی - یک اقدام قانونی، چه داوطلبانه چه غیرداوطلبانه، که یک شرکت یا فرد به سبب ناتوانی در پرداخت بدهیها خود را ورشکسته اعلان می کند.

7- Quality rating

8- Moody's Investor Services, Standard & Poors (S&P), Fitch's

۹- Secondary market بازاری که در آن اوراق بهاداری که قبلاً منتشر شده اند مورد دادوستد قرار می گیرند. این نوع بازار کمک می کند که نقل و انتقال مالکیت اوراق بهادار با سرعت انجام شود.

10- Coverage ratio

۱۱- Times- Interest- earned ratio یک نسبت مالی است که هدف از محاسبه آن تعیین قدرت پرداخت هزینه بهره شرکت است.

12- Interest Analysis and Portfolio Management

13- Financial leverage ratio

14- Yield spread

15- Liquidity ratios

16- Turnover ratios

17- Accounts- receivable - turnover ratio

18- Collection- period- in- days ratio

19- Inventory- turnover ratio

20- Total- asset- turnover ratio

۲۱- Bond rating agencies سازمانهای تعیین درجه اعتبار اوراق قرضه - سازمانهای مستقلی چون Standard & Poors یا Moody's پس از بررسیهای عمیق و بی غرضانه و بدون اعمال نظر شخصی که از تواناییهای شرکت نسبت به بازپرداخت اصل و فرع اوراق قرضه انجام می دهند درجه اعتباری آن اوراق را تعیین می نمایند. بدیهی است که اگر وضع مالی شرکت تغییر کند درجه اعتباری اوراق قرضه نیز تغییر خواهد کرد.

22- Cash flows as a percentage of debt

23- Rate of return on total assets

۲۴- Capital goods کالاهای سرمایه ای، کالاهایی که در فرایند تولید سایر کالاها مورد استفاده قرار می گیرند.

انجمن حسابداران
خبره ایران

اتاق بازرگانی و صنایع
معادن ایران

دوره عالی حسابداری و مدیریت مالی و دوره های تکمیلی حسابداری و امور مالی

اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران
با همکاری انجمن حسابداران خبره ایران برگزار می نماید:

دروه تکمیلی (۱)
حسابداری و امور مالی
حسابداری مالی
مباحثی از حسابداری مالی تکمیلی
حسابداری صنعتی
مدیریت مالی و بودجه
حسابرسی
قانون مالیاتهای مستقیم
قانون تجارت

دوره تکمیلی (۲)
حسابداری و امور مالی
حسابداری مالی پیشرفته (۱)
حسابداری مالی پیشرفته (۲)
حسابداری صنعتی (۲)
حسابداری مدیریت
کاربرد استانداردهای حسابداری
مدیریت مالی

دوره عالی حسابداری و
مدیریت مالی
کاربرد استانداردهای حسابداری
حسابداری مالی
حسابداری مدیریت
مدیریت مالی
حسابرسی
قانون مالیاتهای مستقیم
قانون تجارت

شرایط شرکت کنندگان

مدرک دیپلم متوسطه
و پنج سال سابقه کار
در حسابداری یا حسابرسی

مدرک دوره تکمیلی (۱)
حسابداری و امور مالی
یا فوق دیپلم و سه سال سابقه
کار در حسابداری یا حسابرسی

لیسانس حسابداری یا رشته های
مشابه و سه سال سابقه کار
حسابداری یا حسابرسی

مدت آموزش هریک از دوره های فوق ۲۶۰ ساعت
(فقط روزهای پنجشنبه از ساعت ۸ تا ۱۳)

محل ثبت نام و کسب اطلاعات بیشتر

خیابان طالقانی بین فرصت و خیابان دکتر مفتاح آموزشگاه اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران تلفن: ۸۲۸۲۲۴